

НАПРЯМ 1.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

ФРАНКОФОНІЯ ТА ЇЇ РОЛЬ У РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Ольга Косович

*доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри романо-германської філології,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

Що таке громадянське суспільство? Яким чином воно впливає на взаємодію між населенням і державними органами? Яке значення воно має для сучасного світу, і які нюанси криються за його позитивними аспектами? На ці питання вже існує чимало наукових праць, які поглиблюють наше розуміння цієї теми [3].

Ця наукова розвідка має на меті розглянути еволюцію громадянського суспільства у франкомовному світі через призму розвитку франкофонії, зокрема Міжнародної організації франкофонії (МОФ). МОФ відіграє ключову роль у сучасній системі міжнародних відносин, сприяючи інтеграції між франкомовними країнами, а також із державами, які, хоча й не використовують французьку мову як офіційну, мають історичні, партнерські чи дружні зв'язки з франкофонним світом. Сьогодні МОФ об'єднує 80 країн, сприяючи розвитку демократії, врегулюванню конфліктів, діалогу між культурами та зміцненню багатосторонніх зв'язків у політичній, економічній і культурній сферах [5].

Франкофонія як геополітичний рух пройшла два основних етапи розвитку: перший охоплює XVI-XIX століття, а другий припадає на період колоніалізму XIX – початку XX століття.

Сам термін «франкофонія» з'явився у 1880 році завдяки книзі Онезима Реклю «Франція, Алжир і колонії». Автор, захоплений ідеєю французької колоніальної експансії, наголошував на важливості мовного фактора у цьому процесі [2]. Саме О. Реклю запровадив поняття «франкофонія» для позначення

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

культурно-мовних спільнот, до яких входили Франція та її колонії [3].

На межі XIX-XX століть рух франкофонії почав формувати структури для просування своїх цілей. Водночас у франкомовному світі активно розвивалося громадянське суспільство, витoki якого сягають Французької революції. Починаючи з 1883 року, створювалися французькі альянси – організації, очолювані дипломатом Полем Камбоном, які пропагували французьку мову та культуру в колоніях і за кордоном. До XX століття ці альянси охопили всі континенти, налічуючи понад 1200 осередків [2].

Міжнародна федерація захисту культури та поширення французької мови була заснована у 1906 році, а в 1937 році виникла Міжнародна асоціація франкомовних письменників. Проте діяльності цих організацій перешкождали зовнішні фактори, зокрема світові війни [1].

У другій половині XX століття франкофонія набула нових форм. У 1954 році канадські франкофони заснували Союз французької культури, у 1955 році – Спільноту державних радіостанцій французькою мовою (згодом перейменовану на Міжнародну раду радіо- та телемовлення). У 1961 році створено Міжнародний інститут захисту прав французької мови, у 1967 році – Міжнародну асамблею франкомовних парламентаріїв, а в 1969 році – Міжнародну федерацію вчителів французької мови.

Ці неурядові організації зосереджувалися на підвищенні рівня життя, культури, освіченості населення та розвитку демократичних інститутів. Наприклад, у 1961 році в Монреалі було створено Асоціацію університетів, що використовують французьку мову (AUPELF), яка нині відома як Університетське агентство франкофонії (AUF). Ця організація підтримує наукові програми, спрямовані на співпрацю з іншими мовами, створення правової держави, розвиток освітніх технологій і адаптацію навчання до потреб країн [4].

За словами ректора AUF Б. Секіліні, агентство є інструментом солідарності та обміну, який через підтримку освіти й інновацій формує суспільне мислення та визначає стратегію франкофонії на майбутнє [2].

Сьогодні МОФ є потужним учасником міжнародних відносин. Її вплив постійно зростає, а кількість країн-членів і сфера їхнього політичного впливу розширюються. За Ж. Розно, МОФ належить до «акторів поза суверенітетом» [7], які впливають на світову політику через «м'яку силу», спираючись на ефективність, результативність і моральні цінності [5].

П'ятдесят років тому франкофонія була неорганізованим рухом, зосередженим лише на популяризації французької мови. Нині ж вона поєднує чітко структуровану політичну систему (Конференція глав держав, Постійна рада, Парламентська асамблея) з автономними неурядовими організаціями, такими як міжнародний канал TV5, Університет Сенгора чи AUF. Ці інститути залишаються символами громадянського суспільства у франкомовному світі.

Отже, доходимо висновку, що Франкофонія відіграє унікальну роль у розвитку громадянського суспільства, поєднуючи політичний вплив із культурними та освітніми ініціативами. Через неурядові організації та інститути, такі як Університетське агентство франкофонії, МОФ сприяє демократії, діалогу

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

культур і сталому розвитку. Її діяльність демонструє, як «м'яка сила» може формувати сучасний глобальний світ, зберігаючи цінності громадянського суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Deniau X. La francophonie. Paris, 1992. URL: <http://agora-2.org/francophonie.nsf/Dossiers/Diplomatie>.
2. Francophonie et les relations internationales. L'Agence universitaire de la Francophonie. Paris, 2009. URL: <http://www.revue-aspects.info/bibliotheque/savoirs-francophones/francophonie-et-relations-internationales/fri-0.html>.
3. La francophonie dans le monde. URL: http://www.francophonie.org/IMG/pdf/2006_Programmation_OI_F1-2.pdf.
4. Le Marchand V. La francophonie. Toulouse, 2006. URL: <http://archives.vigile.net/04-archives-a/9-16.html>.
5. Massart-Piérard F. La Francophonie, un nouvel intervenant sur la scène internationale. URL: <http://www.cairn.info/revue-internationale-de-politique-comparee-2007-1-page-69.htm#no5>.
6. Qui sommes-nous? URL: <http://www.francophonie.org/Qui-sommes-nous.html>.
7. Rosenau J. N., Turbulence in World Politics : A Theory of change and Continuity, New York/London, Princeton University Press, 1990.

КОНЦЕПТУАЛЬНА МЕТАФОРА: ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ

Баневич М.Ю.

асистент кафедри англійської філології

та методики навчання англійської мови

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка

м. Тернопіль, Україна

ВСТУП. У сучасній лінгвістиці однією з найважливіших тенденцій є перехід від формального аналізу мови до дослідження її когнітивної природи. Особливу увагу привертає метафора як не лише стилістичний або риторичний засіб, а як ключовий механізм пізнання світу, який глибоко вкорінений у когнітивних процесах людини. Теорія концептуальної метафори, яка сформувалась у межах когнітивної лінгвістики, пропонує нове бачення природи метафоричного мислення. Вона дозволяє досліджувати метафору не лише як мовне явище, а як ментальну структуру, що формує наше розуміння абстрактних понять на основі тілесного та чуттєвого досвіду.

Мета цієї роботи — проаналізувати теоретичні засади концептуальної метафори, зосередившись на її когнітивному вимірі, міждомених відображеннях, нейропсихологічних підвалинах та мультимодальних проявах у